

A MAGYAR REFORMÁTUS PRESBITERI SZÖVETSÉG

11.Országos Konferenciájának tanulságai

A Magyar Református Presbiteri Szövetség 2009. szeptember 3-5. között tartotta 11. Országos konferenciáját Tahiban a Református Konferencia Központban 92 résztvevővel. A konferencia Kálvinnak a mai gyülekezetek mindennapjaiban betöltött szerepével foglalkozott.

Kálvin életének áttekintése és életének, tanításainak időszerűségét vizsgálva a következőket tartja szükségesnek megállapítani:

1. Kálvin az egyházat tisztelő családban felnőve, és ifjú korában folytatott bölcsészeti, jogi és teológiai tanulmányai után, Isten által kimunkálva megtért. Mindezek alapján felismerte, hogy a teremtett világ és annak szép rendje Isten irányába mozdítja az ember szívét. Ez, a környezetvédelemmel kiemelten foglalkozó korunkban arra tanít, hogy mi is gyönyörködünk az Isten által teremtett világban és annak szépségét őrizzük meg.

2. Kálvin sokirányú tanulmányai azt is bizonyítják, hogy Kálvin sem tudomány-, sem művészetellenes nem volt. Nagyon fontosnak tartotta az emberi hangot, szóban és énekben, még zenei kíséret nélkül is. Vallotta, hogy a zsoltárokból az Isten maga adja nekünk a dicsőítés eszközét, ezért annak az istentisztelet keretében való megszólaltatást igen fontosnak tartotta. Erre mai gyülekezeti éneklésünkben hangsúlyt kell helyezni, mert helyesnek tartjuk, ah istentisztelet nem múlik el zsoltáréneklés nélkül. Kálvin nem utasította el sem a festményeket, sem a szobrokat, de nem a templomban, mert azok a figyelmet vonják el, templomon kívül azonban nem utasította el. Azt vallotta, hogy az egyetemes kegyelem a tudományban és a művészetben megjelenik, és ezek Isten dicsőségét szolgálják még akkor is, ha azokat olyanok művelik, akik nincsenek a mi hitünkön.

3. Kálvin életének eddig alig említett területe a szociális tevékenysége illetve erről szóló tanításai. Az ő kora is válságos korszak volt: a feudális korszaknak a korai kapitalizmusba való átmenetének időszaka. Ebben az időben súlyos gazdasági, társadalmi és erkölcsi válság volt Európa nyugati felében. Kálvin, aki maga is menekült volt Genfben, amit jelez, hogy nem tudott genfi választópolgári jogot (citoyen) sem elnyerni, átélte ezt a válságot, de azt is, hogy a Franciaországból menekült társai, a hugenották, Genfét - szakértelmük révén - meggazdagították, de maguk is gazdagok lettek. Az így meggazdagodott életükben nem egyszer áthágták a gazdasági, társadalmi és az erkölcsi normákat. Ezért Kálvin szükségesnek tartotta, hogy a szociális kérdésekkel behatóan foglalkozzék.

Szükségesnek tartotta, hogy a gyülekezet a diakónusi szolgálatot az ősegyházban kialakított szolgálati formájára visszaalakítsa. A diakónusok feladata volt, hogy a szegényeknek szükséges lelki és anyagi támogatást ne a gazdagok nyújtsák a szegényeknek, hanem a gyülekezet. Ugyanakkor szükségesnek tartotta, hogy a munkára képes embereknek legyen alkalmuk munkára, és azt végezzék is el. Ennek szemléletes példája, hogy Kálvin ispotályt (kórházat) alapított fertőző betegek számára. Azt vallotta, hogy az egyháza anya, aki a gyermekeit védeni, óvni, nevelni tartozik. Ebben is Krisztus a példa, aki sohasem tétlenkedett. Mindezt Kálvin ebben a mondatban foglalta össze: Ahol Isten megismerik, ott ápolják az emberséget.

4. Kálvin ezen tevékenységének háttérét Isten megismerése alapján létrejött életformája jelenti: az egyénileg és a közösségben folytatott imádságai, a Biblia alapos és rendszeres tanulmányozása és a zsoltáréneklés. Ennek az életformának kitartó és állhatatos követése tette lehetővé, hogy nehéz élete, a menekülések, betegségek ellenére a kiterjedt szociális tevékenységével egyidejűleg rendszeres igehirdetői szolgálatot végzett és kiterjedt levelezést folytatott.

5. Részletesen foglalkozott a konferencia történelmi keretben Kálvin magyarországi hatásával is. Kálvin reformációjának, vagyis az ősegyházi formára való visszaalakításnak az is fontos eleme, hogy felismerte, hogy az ősegyház lelkeségi (spirituális) és önkéntes közösség volt. A keresztyénség államvallássá vált és ezzel hierarchizált egyházzá alakult, ahol a lelkeség és az önkéntesség visszaszorult, megszűnt, majd a reformáció után a római katolikus és az ortodox felekezetben (egyházban) a korábban még meglevő testületi (zsinati) és pápai vezetés lényegében szigorú egyszemélyi vezetéssé alakult át.

Magyarország is a reformációt követő időszakban (XVI. század második fele és a XVII. század) - ha a genfitől teljesen eltérő okok miatt is - gazdasági politikai, társadalmi és erkölcsi válságba került, így Kálvinnak az a tanítása, amely szerint a legfelsőbb rend Isten által elhívott vezetővel az élén a zsarnokság ellen, lehetőleg ugyan vérontás nélkül, de felléphet, nagyon vonzóvá vált. Ennek megvolt a korábbi történelmi alapja is, mert Magyarországon, Európában másodikként, 1222-ben a király és a nemesség között szerződés biztosította a nemesség számára, hogy ha király nem tartja meg a törvényeket, akkor a nemesség felléphet ellene. Kálvin a zsarnokság létrejöttét azzal is meg kívánta akadályozni, hogy a hatalmi ágak (jogalkotás, kormányzás, ítélkezés) szétválasztását támogatta, ami megakadályozhatja, hogy mindez egy zsarnok kezében egyesüljön. Magyarországon, amikor az ország három részre szakadt, három uralkodó uralkodott, a zsarnokság elleni törvényes fellépés lehetősége fontossá vált. Ebben az időben az uralkodó római katolikus egyház Magyarországon is hierarchikus rendszerű volt, ahová az egyház tagjai beleszülettek, vagyis egyidejűleg népegyházzá vált, Kálvin tanításait követők helyesnek tartották, ha visszatérve az ősegyházi formához, az egyház lelki alapon és az önkéntesség elvén működik, ami azt jelenti, hogy az egyéni hit volt fontos, mint ahogy ma is tartjuk fontosnak. Mivel a református egyház is időközben népegyházzá vált, így ismét vannak, akik önálló kis közösségeket kívántak, ill. kívánnak alkotni.

A Kálvin által, az önkéntesség elvére alapozva, fontosnak tartotta, hogy a közösségek önkormányzatot alkossanak és az öngazgatást vezessék be.. Magyarországon ezt részben a kálvini tanítás alapján, részben a történelmi körülmények között - különösen az oszmán uralom alatt élő városok - több helyen be is vezették.(Debrecen, Miskolc, Nagykovács, Kecskemét stb.) A reformációnak nagyon fontos volt a tanítás (oktatás-nevelés) is. Kálvin Genfben főiskolát is alapított. Magyarországon is a protestáns iskolákban is olyan világszínvonalú képzés volt, hogy tanulók alkalmassá váltak, hogy városok vezetőiként, a városok önálló életet élhessenek és - lehetőségek határai között - életükről maguk döntsenek. Később ez azt eredményezte, hogy a tudományban, művészetben politikában a reformátusság a népességen belüli arányánál jóval nagyobb mértékben képviseltette magát. Igaz, ez a XIX. század végi erős szekularizációhoz is hozzájárult, de ami - Isten kegyelméből - a XIX. század végén meginduló belmisszió révén a legnehezebb évekre ébredéssé vált. Bármily furcsa, de Isten a szocializmus éveivel is az egyházat a hitvalló egyház irányába terelte, mert ma - ha nem is mindig hitből - de mindenesetre egyéni meggyőződésből vallja magát mindenki reformátusnak.

6. Foglalkozott a konferencia Magyarország jelenlegi válságos helyzetével, amely a világválságból és a hazai belső válságból tevődik össze. Ez ismét gazdasági társadalmi, politikai, de alapvetően erkölcsi válság. A piac törvényeinek korlátolatlan érvényesülését az állam olyan területen is megengedi, ahol vagy korlátozó figyelmeztetéssel (hitel-világ), vagy annak lényegi megakadályozásával (egészségügy, oktatás stb.) meg kellett volna polgárait védeni a piac könyörtelen törvényeitől. Ez a társadalom erkölcsi állapotát lerombolta, amelynek számos jele van: adócsalás, szabálykerülés, szemetelés, korrupció stb.. Ugyanakkor polgáraink erősebben gondolkodnak értékekben, mint sok más ország polgárai. Ebből a helyzetből nem lehet csak a pénzügyi, költségvetési gazdálkodás megváltoztatásával kimosdulni, hanem a rend, a közjó megteremtését is célul kell kitűzni. Szembe kell azonban nézni a nehézségekkel is: lesz-e elegendő képzett végrehajtója ennek a folyamatnak, mennyire viselik el az érintettek a rendteremtés hátrányait, milyen mértékű lehet az egyetértés (konszenzus), mennyire lehet leállítani a tisztátlanságokat, mennyire lehet elmenni a kompromisszumokban? Fontos, hogy az állam

polgáraiban reális és megvalósítható jövőkép alakuljon ki

7. Az egyház, benne az egyházközségek, sőt a családi háztartás kérdéseivel, valamint a presbiterképzéssel is foglalkozott a konferencia. Szükséges, hogy a presbiterek a lelki dolgok ismeretével tisztában legyenek, de ugyanígy a gazdasági, műszaki feladataikkal is. A lelki munkának, a misszióknak vannak anyagi vonatkozásai is, és azok ismét visszahatnak a lelki feladatokra is. Segítséget kell nyújtani - és ebben az egyházmegyék ill. maga a Presbiteri Szövetség is fontos feladatokat vállalhat - azoknak az államilag és egyházzilag előírt, vagy más célszerű szabályzatoknak a megalkotásához, amelyek nélkül sok probléma merülhet fel egy-egy gyülekezetben. Mindezt annak tudatában kell intézni, hogy mind az egyházközség vagyona, de még a saját vagyonunk is, nem a mi vagyonunk, hanem az Istené, aki annak felelős kezelését ránk bízta. Ez a sáfárság, vagy mai szóval vagyongazdálkodás. Tudatában kell lenni minden presbiternek, hogy ezért végül is maga az Úristen von majd minket felelősségre.

8. A konferencia örömmel hallgatta meg a Szövetség elnökségének és területei szervezetek jelenlévő elnökeinek beszámolóját, terveit. Örömmel és együttérzéssel fogadta a 17. Nemzetközi Presbiteri Konferencia tervét, a Tiszántúli Egyházkerületi Szervezet sok új és jónak ígérkező terveit és tetteit, valamint az északpesti, a délpesti és az abaúji szervezet elnökeitől érkező jó híreket, de gondokat is. Nagy öröm volt konferencia résztvevői számára, hogy a Kárpátaljai Presbiteri Szövetség képviselőit is maguk között köszönthették és beszámolójukat meghallgathatták. Hasonlóképpen örültek és köszönték, hogy a Nagyvárad-Velencei Egyházközség lelkésze és beosztott lelkésze is itt szolgált. Isten áldása legyen munkájukon!

9. A konferencia résztvevői hálát adnak Istennek a lehetőségért, hogy egybegyűlhetnek, épülhetnek, de megköszönik mindazoknak, akik igével előadással, szervezéssel, ellátással szolgálták épülésüket..

Tahi 2009. szeptember 5.